

Notes a "ESCLAT"

Sempre he embadalit, al contemplar els testimonis de l'arquitectura de "pedra seca" que s'aixecan al territori de la Mediterrània: la presència de cabanes per l'aixopluc de la pagesia, les balmes murades per a resguard de pastors o els marges atalussant pendents de feixes i conreus que són aixecats, amb un treball curós, sense utilitzar cap mena d'argamassa o lligam que no sigui una arcaica intuïció feta sapiència d' estriar el costat més escaient de tots els possibles que ofereix una pedra per emplaçar-la, si escau, amb un cop de mall o apuntalant juntes amb les restes de les pedres esberlades com articulacions en un bell diàleg, pedra a pedra, fins a aconseguir una perfecta immobilitat petrificada. Tot plegat, un prodigiós exemple del domini del paisatge, sense ferir-lo i on l'arquitectura sorgeix de la mateixa natura.

Molts d'exemples d'aquestes construccions pètrees els podem localitzar a la comarca de les Garrigues. En aquest paratge, tot passejant un dia per la finca del celler Mas Blanch i Jové, a La Pobla de Cérvoles, com a convidat a fer una intervenció a la "Vinya dels artistes", anava jo rumiant els perills de plantar, contra-natura i al bell mig del paisatge, una "aparició" escultòrica. Més enllà de la sorpresa en veure la barca de l'amic Carles Santos, "Sargantaneta", navegant damunt d'una alzina, vaig arribar a un revolt on em varen imantar cinc grans rocs i una balma que, com una gran llengua de pedra, sobresortia en el camí convidant-me a deixar, dessota la seva cavitat, un testimoni artístic quasi amagat i generador d'una estelada com un miler de punts ceràmics. Un esclat que esquitxa de reflexions i vesteix de llum la pedra nua.

En aquest punt, m'aturo. Seria desencertat i fins i tot restaria el vol, traduir en escrit la meva temptativa de celebrar la llum en una reinterpretació del paisatge...

Vull afegir, la meva singular aproximació a aquest indret de La Pobla de Cérvoles d'on un dia, a mitjans del segle XIX, el meu besavi Josep Espasa Anguera va emigrar, amb el seu germà Pau, cap a Barcelona per a sobreviure d'aquesta eixuta terra. Fou l'any 1858 que va trobar feina com a repartidor d'edicions de novel·les i històries en fascicles que en aquella època foren de gran demanda. Tot creant un fitxer de clients i fidels lectors que coneixia porta a porta i va ser fonament per a dos anys més tard, a l'edat de vint-i-un, va obrir l'editorial Espasa que temps després editaria la primera enciclopedia en llengua castellana: "Enciclopedia Universal Europeo Americana", coneguda com a "Enciclopedia Espasa".

Avui, tempus fugit, l'obra "Esclat" a la "Vinya dels artistes" de La Pobla de Cérvoles vull que sigui el meu íntim homenatge a Pilar Noguera Espasa, la meva mare, que em va donar a llum i a qui jo mai vaig conèixer en morir al cap de cinc mesos de la meva vida.